

Albert Camus

Jurnale de călătorie

Introducere de Roger Quilliot

Ediție îngrijită și traducere din limba
franceză de Marina Vazaca

Polirom
2022

Cuprins

<i>Notă asupra ediției</i>	5
<i>Introducere</i>	9
STATELE UNITE.....	17
Jurnalul călătoriei în SUA	19
Ploi la New York.....	57
AMERICA DE SUD	65

America. Plecare. A trecut mica neliniște specifică oricărei plecări. În tren mă întâlnesc cu R.¹, psihiatru care se duce și el acolo în vederea unor relații de colaborare. Știu că pe vapor va fi cu mine în cabină, ceea ce nu-mi displace, pentru că-l găsesc fin și simpatic. În compartimentul meu, trei copii destul de zgomotoși la început, dar care vor adormi, tînăra lor bonă, mama, o femeie înaltă și elegantă cu ochi albaștri, și, în fața mea, o bucățică de femeie blondă care plînge. Călătorie fără probleme, cu excepția uneia. Îi fac cîteva servicii tinerei blonde. Înainte de Rouen, o arătare înaltă, înveșmîntată într-o blană lungă de fiară sălbatică și cu o figură uimită mă isco-dește ca să afle dacă toate persoanele din vagon merg în America. Dacă și eu merg acolo. „Da.“ Se scuză și mă întrebă dacă poate să mă întrebe cu ce treabă. „Conferințe.“ „Literare sau științifice?“ „Literare.“ Scoate un țipăt teatral, ducîndu-și

1. Referire la Pierre Rubé (n.ed.fr.).

repede mîna la gură. „Vai!“ îmi spune, „ce minunat“. Și, după două secunde, cu ochii plecați: „Și eu mă ocup cu literatura“. „A!“ zic eu. „Da, voi publica o carte de poeme.“ „Foarte bine“, zic eu. „Da, am obținut o prefață de la Rosemonde Gérard. Mi-a făcut un sonet foarte frumos.“ „Bravo.“ „A! sigur, e prima mea carte. Dar să debutezi în literatură cu o prefață de Rosemonde Gérard...“ „La ce editură?“ Îmi spune un nume pe care nu-l cunosc. Îmi precizează că scrie versuri regulate „pentru că sînt mai curînd adepta genului clasic. Genul modern mie, nu știu ce părere aveți dumneavoastră... dar mie nu-mi place ce nu-nțeleg“ etc., etc. Coboară la Rouen și se oferă să-mi expedieze o telegramă pe care vreau s-o trimit la Paris pentru că am uitat adresa lui R. de la New York. Nu a expediat-o, fiindcă n-am primit nici un răspuns.

La vagonul-restaurant îl regăsesc pe R., iar la masă o avem în fața noastră pe blonduța care nu reușește să-și spargă nucile. La Le Havre, cu un aer complet pierdut, îmi cere ajutorul. Stăm puțin de vorbă în așteptarea autobuzului. Merge la Philadelphia. Autobuzul este un fost camion pentru deținuți, murdar și plin de praf. Le Havre, cu șantiere întinse, pline de moloz. Aerul e cald și umed. Cînd ajungem în fața vaporului, îmi dau seama că Oregon este un cargou, un cargou mare, dar nimic altceva decît un cargou. Vamă, birou de

schimb, poliția cu acea cutiuță de fișe pe care le consultă un polițist în timp ce altcineva îți rostește numele – și pe care o cunosc prea bine din cauză că mi-a dat de câteva ori sudori reci în timpul ocupației. Apoi ne imbarcăm.

Cabina de patru persoane cu duș și WC a devenit cabină de cinci persoane, unde este imposibil să strănuți fără să răstorni ceva. Ni se spune să mergem în sala de mese ca să-l cunoaștem pe șeful de sală. De fapt, ca să asistăm la o scenă de comedie. Șeful de sală seamănă cu francezii din filmele americane și, în plus, e plin de ticuri și face des cu ochiul în stînga și-n dreapta. Se dedică aranjării unor mese armonioase și dispune în acest scop, ca o amfitrioană pricepută, de un plan și de titlul cîtorva pasageri recomandați în mod special. Firește, vrea să mă pună la masă cu un ziarist care se află la bord.¹ Dar refuz categoric și, în cele din urmă, mă regăsesc cu R. și cu blonduța pe care o cheamă, ce minune, Jeanne Lorette. E o pariziană care lucrează în domeniul parfumurilor și care plîngea azi-dimineață pentru că se despărțise de sora ei geamănă, iar sora ei e totul pentru ea, dar se duce la Philadelphia la un american cu care trebuie să se căsătorească. R. e încîntat de naturalețea, înțelepciunea și drăgălășenia acestei Lorette. Și eu la fel. Mai puțin încîntați sîntem de

1. Camus călătorește în calitate de ziarist (n.ed.fr.).

cabină. Patul suplimentar, din mijloc, e ocupat de un bătrîn de 70 de ani. Cușeta de deasupra mea este a unui ins de vîrstă mijlocie pe care-l bănuiesc om de afaceri. Deasupra lui R. se află un vice-consul care merge la Shanghai, o prezență deschisă și zgomotoasă. Ne instalăm, iar eu hotărăsc să mă apuc de lucru.

La cină îi regăsesc pe R., pe Lorette, pe femeia înaltă din compartiment (nu e așa de înaltă – dar subțire și elegantă) și un cuplu de mexicani „care se ocupă cu afacerile“. Cele două femei par a se uita la Lorette a noastră cu puțină neîncredere. Dar, cum ea se mulțumește să fie naturală, tot ea le dă clasă. Ne povestește că soacra ei, care nu o cunoaște, îi trimite cele mai amabile scrisori și că soacrele din America par de o calitate net superioară. Logodnicul ei e foarte credincios, nu bea și nu fumează. A îndemnat-o să se spovedească înainte de plecare. În dimineața plecării (făcuse demersuri încă din zilele precedente) s-a sculat de la șase ca să meargă la biserică, dar era închisă și trenul pleca devreme. Așa că se va spovedi acolo și, spune ea cu un ușor accent parizian (altminteri, pronunță foarte prost și foarte repede și trebuie să te apleci spre ea ca să auzi ce spune), „prefer așa, pentru că cel de acolo n-o să înțeleagă bine ce-i spun, așa că o să-mi dea dezlegare“. O asigurăm că în asemenea situații se dă întotdeauna dezlegare. „Chiar și pentru muritori.“ „Așa e“,

spune R. convins. Și îi atragem atenția că sigur trebuie să fie un preot pe vapor.

După cină, R. și cu mine sîntem de părere că șarmanta Lorette încearcă să-și învingă temerile prezentîndu-le celorlalți, și prin urmare sieși, o imagine încurajatoare a situației – care, de altfel, poate că este încurajatoare, dar nu e cazul. Oricum, din nou sîntem amîndoi de părere că ar trebui să-i urăm acestei făpturi ciudate toată fericirea din lume. Culcatul e mai dificil. Sîntem cu-adevărat la comun. Sînt doi care sforăie, bătrînul și omul de afaceri. În plus, R. și cu mine am deschis hubloul, dar bătrînul îl închide în toiul nopții. Am impresia că respir respirația celorlalți și un chef nebun să mă duc să mă culc pe punte. Doar ideea frigului mă împiedică. Trezirea, la 7.30 pentru că nu se poate lua masa după 8.30. De dimineață, lucru. La 12.15, dejunul. Mexicanul îmi spune că este reprezentantul unor firme franceze de parfumuri la Ciudad de México și îmi elogiază calitatea franțuzească. Frumoșii ochi albaștri din fața mea devin mai puțin semeți și ne dăm seama că era vorba de multă timiditate în acest caz. Lorette ne asigură că nu va permite niciodată nimănui din familie să vorbească de rău Franța. Celor din Anvers le face un portret care dovedește o judecată remarcabilă. (Cînd le cumpără nevestelor cîte-o bijuterie, atunci e un diamant brut,

niciodată un inel lucrat. Așa, au capital. Și haine de blană. Valori sigure, ce mai.)

După-amiaza vorbim cu viceconsulul. Aflu fără prea multă surprindere că este din Oran¹. Și firește că ne batem energic pe umăr. E de neînchipuit prin câte țări a umblat, printre care Bolivia, despre care îmi vorbește de bine. La Paz se află la 4.000 de metri altitudine. Acolo puterea mașinilor scade cu 40%, mingile de tenis abia dacă-și ating ținta, iar cursele de cai cu obstacole sînt foarte scurte. El a rezistat mîncînd usturoi. Soția lui, o poloneză rafinată, îi spune lui R. povești despre magie. Ora 15. Plecare. Marea e frumoasă. O soție de marinar, în doliu din cap pînă-n picioare, aleargă poticnit de-a lungul cheiului, însoțind vaporul cu gesturi de rămas-bun. Ultima imagine a Franței este a clădirilor distruse, chiar la marginea acestui pămînt rănit.

Lucru. La cină, mexicanul povestește întîmplări din vamă. Una singură interesantă: cea cu un american rămas fără un picior în urma unui accident; fiindu-i amputat la Ciudad de México, a vrut să-și ia piciorul defunct într-o cutie de cristal. Trei zile de discuții pentru a se afla dacă nu cumva acest obiect intra în categoria vizată de instrucțiuni privind

1. Al doilea oraș ca mărime din Algeria, în care Albert Camus a locuit o vreme și unde va situa și acțiunea romanului *Ciuma*.